

MINDRE MEDDELELSER.

Nedenfor offentliggøres en Del ornithologiske Iagttagelser, som er indsendt af Medlemmerne siden sidste Offentliggørelse af „Mindre Meddelelser“ (D. O. F. T., 33te Aarg., 1939, S. 199—215). — De indsendte Meddelelser, der ikke mentes helt egnede til Offentliggørelse, er indgaaet i Zootopografisk Kartotek.

R. HG.

Fugleliv ved Slusen i Kalvebod Strand Vinteren 1939-40.

I en Artikel i dette Tidsskrift (1937, p. 68) har I. GERNAA henledt Opmærksomheden paa det rige Fugleliv, der kan iagttages ved Sluseværket i Kalvebod Strand, naar strenge Vintre sætter ind. Som det var at vente, medførte den Polarvinter, der i Januar og Februar 1940 tillagde alle vore Farvande, et saa rigt og varieret Fugleliv paa dette Sted, at noget tilsvarende sjældent ses. Mange københavnske Ornithologer har benyttet Lejligheden til at iagttage, hvad jeg i store Træk skal beskrive nedenfor, og Foreningen har med anerkendelsesværdigt Initiativ arrangeret Ekskursion til Stedet.

I Slutningen af December begyndte Kalveboderne at fryse til, og de første Fugle, Troldænder, *Aythya fuligula*, og Blishøns, *Fulica atra*, saas ved Slusen. Imidlertid vedvarede den strenge Frost, og i Januar og langt hen i Februar var kun et Par smaa Vaager aabne. Dette medførte, at mange ellers særdeles sky Fugle — tvunget af Omstændighederne — lod sig iagttage paa meget nært Hold. Det var, som en Ornitholog træffende udtrykte sig, en veritabel zoologisk Have.

Troldændernes Tal var stort, og det samme kan siges om Blishønsene. Af Stokand, *Anas platyrhyncha*, Taffeland, *Aythya ferina*, Bjergand, *Aythya marila*, og Hvinand, *Bucephala clangula*, var der en Del. Alle Skalleslugerarter var repræsenteret: Lille Skallesluger, *Mergus albellus*, 10—20, Stor Skallesluger, *Mergus merganser*, talrig, Toppet Skallesluger, *Mergus serrator*, enkelte.

Men først fra Midten af Februar blev det rigtig spændende. Vaagernes Omfang tiltog efterhaanden, og Antallet af Fugle ligeledes. Troldændernes og Blishønsenes Tal blev snart legio.

Tallet paa Stor Skallesluger voksede til et Par Hundrede; af Lille Skallesluger saas talrige, den 20. Februar over 100, og af Toppet Skallesluger omkring et halvt Hundrede. (I disse og følgende Tal er medregnet Fugle, som blev set i en nærliggende Vaage i Sydhavnen Nord for Tegllholmen). Der viste sig nu Fugle, der ellers sjældent ses andetsteds end paa det aabne Hav. Af Fløjlsand, *Melanitta fusca*, blev der set op til 7—8, af Sortand, *Melanitta nigra*, saas et Par Stykker, af Havlit, *Clangula hyemalis*, indtil 5; af Ederfugle, *Somateria mollissima*, kom der efterhaanden hen ved 100. Der blev desuden set 4 Toppede Lappedykkere, *Podicipes cristatus*, samt en Dag 2 Eksemplarer af Rødstrubet Lom, *Colymbus stellatus*. Mange Medlemmer af Foreningen har set den ene af disse, idet den i flere Dage opholdt sig ved Slusen og lod sig iagttage i et Par Meters Afstand. Ogsaa enkelte Alke, *Alca torda*, er observeret.

Af Knopsvaner, *Cygnus olor*, saas til at begynde med kun enkelte; men den 27. Februar, da et forholdsvis stort Omraade var isfrit, kunde jeg tælle over 170 Svaner, hvoraf langt de fleste var Knopsvaner. Det største Antal Sangsvaner, *Cygnus cygnus*, der blev set, var omkring en halv Snæs.

Der var mange Maager, og de fem almindeligste Arter saas. Faatalligst var Sildemaagen, *Larus fuscus*, der (med Sikkerhed) kun blev set enkelte Gange.

Af Smaafugle maa nævnes Snæspur, *Plectrophenax nivalis*, hvoraf et Dusin havde fast Tilhold i den umiddelbare Omegn. Sjagger, *Turdus pilaris*, og Vindrossel, *Turdus iliacus*, saas nu og da, Bjergirisk, *Carduelis flavirostris*, og Graasikken, *Carduelis flammea*, ligeledes, Engpiber, *Anthus pratensis*, blev set indtil Nytaar, mens Skærpiber, *Anthus spinoletta littoralis*, forsvandt en af de sidste Dage i December; den ses ellers hele Vinteren i Slusens Nærhed. En enkelt Skærpiber blev atter set den 27. Februar som et beskedent Varsel om det nære Foraar.

Sult og Kulde gjorde det af med mange Fugle, skønt venlige Mennesker fodrede dem med Brød og Korn. Vinteren krævede her som saa mange andre Steder saa mange Ofre, at en Nedgang i Fuglenes Antal vel desværre vil kunne spores, i hvert Fald i vore nordlige Nabolande.

ERIK SINDING.

Fuglelivet i Kalvebod Strand ved København Vinteren 1940.

Vinteren 1939-40 blev den strengeste i Mands Minde. I over en Maaned led Mennesker og Dyr under Frostgrader, som vi ikke var vant til i vort Land; mange Dyr bukkede da ogsaa under for Vinterens Strabadser. Havets vilde Fugle var særlig ilde stedt. Frosten lagde hurtigt Vandene til, Vaagerne blev færre og færre, og dermed var Mulighederne for at finde Føden stærkt begrænsede. Paa de faa Steder, hvor der var isfrit, klumpede Fuglene sig sammen i store Skarer, og her rørte sig da et sjældent rigt Fugleliv af Arter, der under normale Forhold var ret sky, men nu udviste en forbavsende Tillidsfuldhed over for Mennesker. Et af de Steder, hvor et saadant Fugleliv kunde iagttages, var paa det i D. O. F. T. XXXI, 1937, S. 68—70, omtalte Sted, Sluseværket i Kalvebod Strand paa Dæmningen, der forbinder Amager med Sjælland. Her flokkedes Havets vilde Fugle i Skarer, om hvis Antal ældre Ornithologer udtalte ikke at have set noget tilsvarende andre Steder her i Landet. I Løbet af Januar frøs Vandene omkring Sluseværket til, paa nogle faa Vaager nær. Omkring 15. Januar var her allerede et ret interessant Fugleliv at iagttage. Her var en Del Graaænder, nogle Knopsvaner og enkelte Sangsvaner, Troldænder i store Skarer med enkelte Bjergænder, Taffelænder og Hvinænder imellem, Stor Skallesluger i anseeligt Antal, endel Toppet Skallesluger, Lille Skallesluger i usædvanligt stort Antal og Blis-høns i Mængde. Paa Strandbredden langs Dæmningen saas bl. a. Vindrossel, Sjagger, Skærpiber og Snespurv.

I Løbet af de nærmeste Dage tiltog Frosten; Strandbredden forsvandt under tommetyk Skrueis, og selv Slusestrømmen frøs til. Fuglene sad nu paa Isen og krøb sammen. Langsomt tyndede det ud i Rækkerne, én efter én bukkede under for Sult og Kulde, især gik det ud over Troldænderne og Blis-hønsene, men ogsaa Svanerne havde ondt ved at klare sig. Fuglene var tilsidst saa udmattede, at Folk kunde gaa ud og slaa dem ihjel med Stokke, noget der skete i mange Tilfælde under Paaskud af Humanitet, men vist mest med Tanke for Stegegryden. Omkring 20. Januar begyndte Strømmen atter at danne et mindre Parti aabent Vand paa hver Side af Sluseværket, og trods tiltagende Frost var her aabent Vand Frost-

perioden igennem. Paa kun 4—10 m's Afstand havde man de brogede Fugleskarer; her var rig Lejlighed til at indprente sig Fuglenes Fjerdragter i alle Enkeltheder. I stedse større og større Skarer kom Fuglene trækkende hertil, og efterhaanden som Pladsmangelen gjorde sig gældende, søgte Fuglene helt ind i Københavns Sydhavn, hvor bl. a. Spildevandet fra H. C. Ørstedsværket holdt store Vaager aabne. Her laa bl. a. Skalleslugere i usædvanlig Mængde, enkelte Toppede Lappedykkere i Vinterdragt, og helt inde i selve Spildevandskanalen kunde man træffe Fugle som Skallesluger, Hvinand og Havlit. Selv under de stærkt befærdede Broer Langebro og Knippelsbro laa der Troldænder, Blishøns og Svaner og ventede paa, at Forbipasserende skulde tilkaste dem Brød. Det kan oplyses, at saavel her som ved Sluseværket og i Sydhavnen kom en Mængde betænksomme Mennesker og fodrede de mange Fugle med Fiskeaffald, Brød og Majs. Morsomt var det at se Fuglene tage det for dem uvante Foder. I den første Tid kunde man se Fuglene forsultne sidde paa Isen med Majs og Brød i Massevis omkring sig uden at sanse, at dette var Foder tiltænkt dem. Senere var det rørende, at se Fuglene komme flyvende, saa saare et Menneske tog en Papirpakke frem.

Det var hovedsageligt Graaænder, Troldænder, Blishøns og Svaner, der tog Foderet, men efterhaanden som Fuglene blev vænnet til Brødfoder, kunde man ogsaa se Bjergænder, Hvinænder og Skalleslugere tage dette. Ved H. C. Ørstedsværket holdt et ældre Medlem af D. O. F., Hr. N. C. CHRISTENSEN, en Vaage aaben, hvori der laa en større Flok Knopsvaner med enkelte Sangsvaner imellem. Ved hver Dag at møde op med en Rygsæk fuld af Brød, hvormed Svanerne blev fodret, fik Hr. CHRISTENSEN den Glæde at se denne anseelige Svaneflok slippe uskadt gennem Vinterens Strabadser. Trods den vedvarende Frost, tiltog Vaagerne i Løbet af Februar i Størrelse, formentlig paa Grund af den stærke Strøm fra Sluseværket. Fugleskarerne voksede i Antal, nye Arter som Ederfugle, Sortænder og Fløjlsænder indfandt sig, ogsaa enkelte Individier af Rødstrubet Lom og Alk kunde iagttages, men da disse sidste hurtigt forsvandt igen, kan man vist regne dem blandt de mange Fugle, der omkom af Sult og Kulde. Sne-spurvvene nød ogsaa godt af Menneskenes Gavmildhed, de lærte

snart at indfinde sig, naar der blev fodret; de mere betænksomme Mennesker medbragte da ogsaa Fuglefrø, som Snespurvene vidste at goutere. Fra sidst i Februar kunde man høre Snespurvene synge, idet de ikke var uvillige til at sætte sig paa Slusebroens Gelænder og lade deres lille kønne Sang lyde. Til langt hen i Marts Maaned kunde dette interessante Fugleliv iagttages. Iøvrigt fik adskillige af D. O. F.s Medlemmer et glimrende Indtryk af Fugleskarerne paa den af Foreningen arrangerede Ekskursion til Stedet; herom vidner den ret enestaaende Liste over de paa Ekskursionen sete Fuglearter. (Se D. O. F. T., 34, S. 219).

I. GERNAA.

Vinteren 1939-40 og dens Virkninger paa Fuglene i Køge Bugt.

Næppe har nogen Vinter været saa haard ved vore Søfugle som denne (1939-40). Mange Fugle har maattet lade Livet for den strenge Frost, som hverken har taget Hensyn til Art, Alder, eller Køn, men myrdet løs paa de Flokke af Fugle, som fra Nord søgte mod „mildere“ Egne sydpaa. Fuglene døde i Mængde i de enkelte, smaa Vaager, som den haarde Kulde længe ikke kunde faa Bugt med, og da den endelig helt lukkede Fuglenes Aandehuller og jagede de endnu levende, flyvedygtige Fugle bort til en ny Vaage, som endnu ikke var lukket fuldstændigt, blev de allerede døde Fugle indefrosne i Isen. Da endelig langt om længe Frosten slap sit Tag og blev efterfulgt af mildere Vejr, smeltede Isen, og Strøm og Vind førte de døde Fugle ind til Kysten, og de lod sig paa denne Maade bestemme.

Dette var vist Tilfældet overalt ved Danmarks Kyster; men lettest overskueligt tror jeg, det var langs Stranden fra København sydpaa til Jersie og Køge.

Denne Strækning har saa godt som i hele sin Udstrækning været Genstand for flere Ornithologers Undersøgelser, og de Herrer har været saa venlige at overlade mig deres Resultater til Sammenligning med mine egne, og paa denne Maade er det lykkedes mig at samle nedenanførte Liste.

Ialt er 13 km Kyst undersøgt nøje, hvorimod den sydvestlige Del har været Genstand for mindre dybtgaaende Undersøgelser. Fuglene laa som Regel langs Højvandslinien delvis begravet i dennes Tang.

Man kan glimrende danne sig et Billede af, hvilke Fugle og i hvilken Mængde de træffes i Køge Bugt og Kalvebodstrand om Vinteren.

De enkelte Arter fordeler sig paa følgende Maade:

Stokand (<i>Anas platyrhyncha</i>)	5 Eksp.
Knopsvane (<i>Cygnus olor</i>)	28 "
Sangsvane (<i>Cygnus cygnus</i>)	5 "
Troldand (<i>Aythya fuligula</i>)	9 "
Havlit (<i>Clangula hyemalis</i>)	7 "
Sortand (<i>Melanitta nigra</i>)	3 "
Fløjlsand (<i>Melanitta fusca</i>)	51 "
Skarv (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	1 "
Ederfugl (<i>Somateria mollissima</i>)	45 "
Stor Skallesluger (<i>Mergus merganser</i>)	4 "
Toppet Skallesluger (<i>Mergus serrator</i>)	1 "
Lille Skallesluger (<i>Mergus albellus</i>)	1 "
Lille Lappedykker (<i>Podiceps ruficollis</i>)	4 "
Nordisk Lappedykker (<i>Podiceps auritus</i>)	2 "
Rødhalsset Lappedykker (<i>Podiceps griseigena</i>)	3 "
Toppet Lappedykker (<i>Podiceps cristatus</i>)	1 "
Sortstrubet Lom (<i>Colymbus arcticus</i>)	7 "
Rødstrubet Lom (<i>Colymbus stellatus</i>)	4 "
Blishøne (<i>Fulica atra</i>)	13 "
Lomvie (<i>Uria aalge</i>)	1 "
Alk (<i>Alca torda</i>)	9 "
Teist (<i>Uria grylle</i>)	12 "
Sølvmaage (<i>Larus argentatus</i>)	15 "
Hættemaage (<i>Larus ridibundus</i>)	10 "
Stormmaage (<i>Larus canus</i>)	20 "
Graamaage (<i>Larus hyperboreus</i>)	1 "
Ride (<i>Rissa tridactyla</i>) (dog ikke død af Kulde, men af en Art Ikte)	1 "

Endvidere fandtes følgende Fugle, som ikke hører hjemme paa Havet:

Krage (<i>Corvus cornix</i>)	5 Eksp.
Musevaage (<i>Buteo buteo</i>)	1 "
Stær (<i>Sturnus vulgaris</i>)	1 "
(Antageligt bukket under paa Træk over Havet).	

Grunden til, at Fuglene er drevet saa talrigt i Land netop dér, skyldes vel nok, at en bestemt Vind har været den fremherskende, og saa naturligvis Forudsætningen for det hele, nemlig at Fugle og Vaager var til Stede.

Da Arbejdet med at kønsbestemme de Fugle, som ikke lod sig fastslaa ved Dragten alene, blev for uoverkommeligt, er blot de interessantere Arter bestemt, saaledes var Lomvien en ♂ og 1 Nordisk Lappedykker en ♀.

Til sidst vil jeg takke de Herrer Cand. theol. HALFDAN LANGE, Stud. mag. E. SINDING og Dyrlæge STRÖMBERG for deres uvurderlige Hjælp ved Bestemmelsen af de døde Fugle.

S. WILLADSEN.

Ofre for Vinterkulden 1939-40 paa Bornholm.

Da jeg i Sommeren 1940 opholdt mig paa Bornholms Østkyst, bemærkede jeg, at der laa usædvanlig mange Fuglekadavere i Strandkanten. Jeg foretog derfor en Tur langs Kysten fra Himmerigsport til Gyldensaa, en Strækning paa ca. 6 km, for at se, hvad der var at finde af døde Fugle.

Resultatet blev:

- 4 Stokænder (*Anas platyrhyncha*).
- 1 Hvinand (*Bucephala clangula*).
- 25 Havlitter (*Clangula hyemalis*).
- 2 Sortænder (*Melanitta nigra*).
- 25 Fløjlsænder (*Melanitta fusca*).
- 3 Ederfugle (*Somateria mollissima*).
- 1 Stor Skallesluger (*Mergus merganser*).
- 1 Toppet Skallesluger (*Mergus serrator*).
- 6 Nordiske Lappedykkere (*Podiceps auritus*).
- 1 Sortstrubet Lom (*Colymbus arcticus*).
- 1 Blishøne (*Fulica atra*).
- 2 Viber (*Vanellus vanellus*).
- 1 Sølvmaage (*Larus argentatus*).
- 1 Sildemaage (*Larus fuscus*).
- 17 Tejster (*Uria grylle*).
- 1 Lomvie (*Uria aalge*).
- 28 Alke (*Alca torda*).
- 1 Allike (*Coloeus monedula*).
- 1 Raage (*Corvus frugilegus*).
- 1 Stær (*Sturnus vulgaris*).

Det er utvivlsomt den haarde Vinter, der er Skyld i alle disse Fugles Død. De fundne Fugle er jo for største Delen Vintergæster eller Arter, der om Vinteren opholder sig ved vore Kyster.

PALLE JOHNSEN.

Vadefuglelivet i Sydhavnen Vinteren 1939.

I d' Hr. GERNAA's og E. SINDING's Meddelelser om Vinterfuglelivet i Københavns Sydhavn (D. O. F. T., Hefte II, 1937), omtales ikke nogen Vadefuglearter. Jeg har imidlertid i Vinteren 1939 observeret nogle Vadefuglearter paa ovennævnte Lokalitet.

For de to Arters Vedkommende er deres Forekomst usædvanlig sen, og da en af disse to oven i Købet optraadte i et efter Omstændighederne stort Tal, mener jeg, at det kan have Interesse for Tidsskriftets Læsere.

Vadefuglene opholdt sig enten paa nogle smaa Holme, de saakaldte „Maageøer“, som er beliggende mellem Teglholmen og Dæmningen, der forbinder Sjælland med Amager, eller paa Kysten, som løber i sydvestlig Retning mod Kongens Enghave. Hvorfor Fuglene forsvandt herfra, skyldes vel nok det, at Isen lukkede Kysterne, saaledes at Fuglene ingen Føde kunde faa.

Følgende Vadefuglearter er truffet i Sydhavnen: Rødben (*Tringa totanus*), Alm. Ryle (*Calidris alpina*), Islandsk Ryle (*Calidris canutus*), Sortgraa Ryle (*Calidris maritima*) og Selning (*Crocethia alba*).

De enkelte Iagttagelser fordeler sig saaledes:

29/10	1939	1 Rødben og 3 Alm. Ryler.
19/11	1939	3 Rødben.
15/11	1939	3 Rødben, 2 Islandske Ryler og 1 Selning.
16/12	1939	1 Rødben og 1 Islandsk Ryle (E. SINDING).
18/12	1939	3 Rødben (E. SINDING).
19/12	1939	{Morgen. 3 Sortgraa Ryler (O. NÆSGAARD).
		{Eftermiddag. 4 Rødben og 20 Alm. Ryler.
22/12	1939	{Morgen. 6 Rødben, 1 Islandsk Ryle og 1 Alm.
		{Ryle. (O. NÆSGAARD).
		{Eftermiddag. 6 Rødben og 1 Sortgraa Ryle.
24/12	1939	6 Rødben og 1 Islandsk Ryle.
27/12	1939	6 Rødben og 18 Alm. Ryler (E. SINDING).
28/12	1939	2 Rødben (E. SINDING).
29/12	1939	5 Rødben og 3 Alm. Ryler (E. SINDING).
30/12	1939	6 Rødben.

D. $\frac{4}{1}$ 1940 saas ingen Vadefugle paa Terrainet og $\frac{20}{1}$ heller ingen. D. $\frac{20}{1}$ 1940 saas imidlertid en anden mærkelig Ting ved Slusen, idet 4 Toplærker (*Galerida cristata*) fløj over og forsvandt i Retning af Køge Bugt, følgende Sejlløbet i Kalvebod Strand, saa langt det lod sig gøre at følge dem i Kikkerten.

Man kan vel ikke helt udelukke den Mulighed, at disse 4 Toplærker var paa Træk, det skal jo kunne forekomme en enkelt Gang. (Ifølge F. SALOMONSEN „Fugletrækket over Danmark“ skal en svensk ringmærket Topærke have trukket til Frankrig).

SVEND WILLADSEN.

Knarand, *Anas strepera*, skudt i Randers Fjord.

En Knarand blev skudt paa Kareholmen i Randers Fjord d. $\frac{30}{11}$ 1935 ud af en Flok paa 11 Stkr.

A. STEINBACH.

Troldand, *Aythya fuligula*, ynglende i Fiil Sø.

Den 5. 8. 1940 iagttog jeg i Fiil Sø et Kuld Ællinger af Troldand, endnu ikke flyvefærdige.

HARRY MADSEN.

Knopsvane, *Cygnus olor*, ynglende i Fiil Sø.

Paa en Sejltur rundt i Fiil Sø d. 5. 8. 1940 iagttoges et Par Knopsvaner med 4-5 store Dununger. Arten er ikke før kendt som ynglende paa denne Lokalitet. Samtidigt iagttoges en afslaaet, oversomrende Sangsvane, der, efter hvad der berettedes mig, i Foraaret havde udkæmpet mange Kampe med det ovennævnte Svanepar.

HARRY MADSEN.

Knopsvane, *Cygnus olor*, paa Arresø.

3 Knopsvaner iagttoges paa Arresø 7. 7. 1940.

B. PALM.

Dværggæs, *Anser erythropus*, skudt i Randers Fjord.

Dværggæs er skudt paa Randers Fjord d. 13. og 21. Septbr. 1931. Flere Jægere har meddelt mig, at de af og til har set Gaaseflokke, hvori der har været en enkelt Dværggaas.

A. STEINBACH.

Hvidnæbbet Islom, *Colymbus immer adamsii*, set ved Læsø.

Paa en Sejltur ca. 3 Sømil N.Ø. for Nordre Rønner ved Læsø blev d. 31. 10. 1940 set 2 voksne Hvidnæbbede Islommer. Fug-

lene blev iagttaget fra en Fiskekvasse i god Belysning og i en Afstand paa ca. 20 m, hvorved det lyse Næb og de lysplettede Vingedækfjer tydelig kunde ses. De iagttoges af Dr. B. BENZON, Direktør K. KRISTENSEN, Grosserer LUDVIG SVENDSEN og af Undertegnede.

HARRY MADSEN.

Unge Rørhøns, *Gallinula chloropus*, opfodrer deres mindre Søskende.

I sin interessante Redegørelse over Rørhønsenes Ynglebiologi (D. O. F. T. 32, S. 31) gør V. HOLSTEIN udtrykkelig opmærksom paa, at han ikke har set Ungfuglene af Rørhøne deltage i Opfødningsen af Ungerne i et følgende Kuld (jvf. Resumé, Punkt 9), saaledes som det omtales i den ældre Litteratur. Jeg blev derfor meget overrasket, da jeg paa en Ekskursion til Sønderjylland i Begyndelsen af Juli 1938 ved et rent Tilfælde i en lille Sø ved Graasten Slot fik Lejlighed til at iagttage denne Opfødnings, tilmed — i Ly af et tykstammet Træ — paa ganske tæt Hold.

Den synlige Del af Familien bestod af 1 ad. (vistnok ♀), 3 juv. og 6 pull.; at det ikke var tilfældige Smaabidder, det drejede sig om, viste sig tydelig ved, at Ungfuglene stadig havde 1 eller 2 Kyllinger efter sig, selv naar de fjernede sig et godt Stykke fra Moderfuglen; iøvrigt var Virkningen, da jeg til sidst traadte frem fra mit Skjul, ganske pudsig, idet Ungfuglene da over Hals og Hoved styrtede i Dækning i Rørene, medens Kyllingerne rolig svømmede tilbage til den gamle, der tilsyneladende var ganske uinteresseret i min Tilsynkomst.

Naturligvis afkræfter ovenanførte Iagttagelse ikke HOLSTEIN's Resultater, idet det efter dennes Iagttagelser over flere Rørhøne-Familier stadig maa anses for bevist, at det ikke er almindeligt, at unge Rørhøns opfodrer deres mindre Søskende, men Tilfældet viser, hvor forsigtig man skal være med at generalisere ud fra selv de omhyggeligste Studier af konkrete Eksempler.

B. PALM.

Tidligt Foraarstræk af Strandhjejle, *Squatarola squatarola*.

1 Strandhjejle saas ved Aflandshage paa Amager ²³/₃ og ²⁹/₃ 1938.

B. PALM.

Storspove, *Numenius arquata*, ynglende i Bylderup Bov.

Da jeg har læst en Del om, at Regnspoven ikke yngler i Danmark, kan det maaske interessere Dem, at jeg d. 18. 5. 1940 har set en rugende Regnspove i Bylderup Bov. Reden er en Fordybning i Jorden, lignende den som Viben bygger, med fire Æg en Kende større end Vibens. Æggenes Farve er brunligrød med sort. Der er tilsyneladende flere Fugle, der yngler her paa Egnen, idet man ser nævnte Fugl lave Akrobatik, samtidig med at den skriger. CARL SØRENSEN (Tinglev).

**Yngler Storspoven, *Numenius arquata*, i Egnen
Syd for Grindsted?**

Paa et af mine Besøg i den noget afsides liggende Egn omkring Stenderup pr. Krogager St. gjorde jeg i Forsommeren 1940 en Iagttagelse, der tydede paa, at Storspoven yngler i denne Egn. Paa en Ekskursion til Heden Syd for Stenderup 10. Juni 1940 bemærkede jeg en Spoves karakteristiske Par-ringsskrig og saa langt borte en Fugl, der mindede om en Storspove i Parringsflugt. Fuglen forsvandt i sydvestlig Retning bag nogle Bakker, som jeg paa Grund af Terrainvanskeligheder maatte opgive at naa over til i første Omgang. Jeg havde netop det foregaaende Aar og sidst nogle Dage forinden haft rig Lejlighed til at lære ynglende Storspover at kende paa Randbøl Hede, hvor H. MEINHARDT, Vejle, som bekendt har fundet Storspovens første Ynglested her i Landet (D. O. F. T., 1934, S. 71—74) og beredvilligt forevist mig Ynglestedet. Jeg havde derfor god Grund til at formode, at Storspoven ogsaa ynglede her ved Stenderup, og samme Dags Aften besluttede jeg at undersøge Tilfældet nærmere. Takket være Landposten i Stenderup, Hr. AX. SØRENSEN's Førerskab, blev jeg ad snørkede Hedestier ført ud i den af mig angivne Retning og naaede da et idyllisk Hedemoseparti ved den lille Elbæk Sø. Efter nogen Søgen fandt jeg her en Spoveflok paa 6 Individier, som jeg anslog til at være ♀ og ♂ med flyvefærdige Unger, idet jeg mente at kunne udpege 4 mørke Individier som Ungerne. Jeg gik saa nærmere og lettede Flokken, og den ene af Spoverne udstødte da „Parringstriller“ og fløj bort i „Bølgeflugt“, netop som jeg havde set Ynglespoverne paa Randbøl Hede op-

føre sig. Denne Oplevelse bestyrkede min Formodning om Storspovens Ynglen her ved Elbæk Sø.

I. GERNAA.

Klyder, *Recurvirostra avosetta*, ynglende paa Ærø.

Ligesom i 1937 har jeg i Aar iagttaget Klyder paa Ærø. I de første Dage af August saa jeg 2 gamle og 4 unge Klyder paa en ret stor Engstrækning — med en Del Smaadamme — paa den Landtunge, der gaar ud Nord for Ærøskøbing og ender i Urehoved. Jeg mener, at Klyden yngler dér; Stedet er roligt, og der drives ikke megen Jagt dér.

FRODE SCHLANDER (ved O. HELMS).

Iagttagelse af Islandsk Ryle, *Calidris canutus*, i April.

24. 4. 1937 saas 1 Islandsk Ryle i Overgangsdragt paa Strandbredden ved Aflandshage paa Amager; Fuglen var i Selskab med Hjejler.

B. PALM.

Odinshane, *Phalaropus lobatus*, i Isefjorden.

En Odinshane blev d. 25. 8. 1940 set paa de oversvømmede Enge i Fjordbunden (Tempelkrogen). Flere Gange havde Under tegnede Lejlighed til at se dens pilsnare Flugt, da den blev opskræmt af Jægeres Skyden.

C. A. BLUME. H. WONSILD.

Sen Forekomst af Terner, *Sterna hirundo* (vel *macrura*).

Endnu 15. 10. og 19. 10. 1938 opholdt 3 unge Terner (Fjord- eller Havterner) sig ved Sydhavnen.

B. PALM.

Tidligt Foraarsstræk af Sandterne, *Gelochelidon nilotica*.

1 Par Sandterner saas ved Aflandshage paa Amager 29. 3. 1938.

B. PALM.

Rovterner, *Hydroprogne tschegrava*, paa Amager.

I Tilslutning til H. REEH's Iagttagelse af Rovterne ved Nordre Klapper (D. O. F. T. 33, S. 206) kan meddeles, at jeg 24. 7. 1938 paa omtrent samme Sted iagttog 2 ad., formodentlig 1 Par. Rovterne kom om Morgenen Kl. 5⁵⁰ flyvende lige henimod mig udstødende deres „Hejreskrig“, drejede af et halvt Hundrede Meter fra mig og forsvandt atter ud over

Kalvebod Strand; skønt jeg opholdt mig Resten af Dagen paa Terrainet saa jeg ikke mere til Fuglene. B. PALM.

Skarve, *Phalacrocorax carbo*, ved Amager.

Enkeltvis ses Skarve ret hyppigt om Efteraaret ved Amagers Sydspids, men i 1938 kunde de endog iagttages i Flokke; 12. 8. saa J. A. GUILDAL og undertegnede saaledes en Flok paa 5, og 22. 8. opholdt der sig en Times Tid 17 Skarve ud for Aflandshage. B. PALM.

Sort Stork, *Ciconia nigra*, ynglende i Dronninglund og Rold Skov.

Den Sorte Stork ynglede fast i Dronninglund Storskov indtil 1920, var saa en Tid borte, men er nu igen ynglende her. Jeg saa den paa Næringssøg den 28. Maj 1939. Senere er den set flere Gange, sidst 5 i Følge, vel 3 Unger og 2 Gamle. Reden er ikke fundet. Grunden til dens Tilbagekomst er sikkert, at Skovens Vestgrænse er forrykket, idet der er beplantet flere Hundrede Tdr. Land, og disse indkredser Smaasumpe.

I Rolds Skovs Østside har jeg fundet dens Rede i 1938. Den var i en kun 20 m høj Bøg.

AA. TH. HANSEN (ved O. HELMS).

Kongeørn, *Aquila chrysaetos*, ved Klampenborg og Charlottenlund.

Onsdag d. 13. 12. 1939 Kl. 14 $\frac{1}{2}$ befandt jeg mig paa Klampenborgs Væddeløbsbane, hvor jeg pludselig fik Øje paa en Kongeørn, der i temmelig lav Højde (vel 75 m) kredsede over Banens vestlige Del, hvorpaa den, stadig kredsende, forsvandt i vestlig Retning. Jeg saa Fuglen saa tydeligt, at jeg tør indestaa for, at enhver Fejltagelse er umulig.

Torsdag d. 14. 12., da jeg spadserede paa „Fluepapiret“ (Stranden ved Charlottenlund Fort), bemærkede jeg en Kongeørn (maaske den samme, jeg saa i Gaar), som i en Højde af ca. 50 m fløj i lige Retning hen over Danmarks Akvarium og forsvandt ud over Øresund i sydøstlig Retning. I det klare, paafaldende Sollys saa jeg tydeligt Ørnens Farve og Form. Nogle Maager, der fløj i Strandkanten, ænsede ikke Ørnen.

MOGENS HØJGAARD.

Rød Glente, *Milvus milvus*, over Amager.

30. Marts 1940 saa jeg under særlig gunstige Forhold en pragtfuldt farvet gammel Rød Glente paa Amager i Nærheden af Aflandshage. Glenten kom flyvende langsomt i lavt Søg langs et Markhegn. Pludselig slog den ned paa et dødt Bytte, hvis Art ikke kunde fastslaaes. Efter nogen Undersøgelse af Byttet, tog den det i Klørerne og fløj hen paa en Hegnspæl, hvor den fortærede det. Tilsidst littede den, og skruende sig op til stor Højde forsvandt den i nordlig Retning.

I. GERNAA.

Havørne, *Haliaëtus albicilla*, set i Danmark.

En ung Havørn saas 16. 12. 1939 jagende Troldænder ved Furesøen, ved Kolle-Kolle.

VERNER LARSEN.

En ung Havørn saas 17. 12. 1939 paa Bognæs (Ølvig) og samme Dag 2 Ungfugle ved Egehoved (Bognæs).

E. SINDING. SV. WILLADSEN.

En ung Havørn saas 17. 3. 1940 ved Aflandshage paa Amager trækkende mod N.Ø.

H. DRUCKER.

Mosehornugle, *Asio flammeus*, paa Sjælland i August.

13. 8. 1939 iagttog jeg en Mosehornugle paa Risø ved den sydøstlige Del af Roskilde Fjord; Tidspunktet kunde maaske tyde paa en Yngleforekomst, men jeg saa dog ingen Artsfæller til Fuglen, idet jeg ved en nøjere Gennemgang af det paa-gældende Terrain kun opnaaede at faa samme Individ paa Vingerne en Gang til.

B. PALM.

Ringduepar, *Columba palumbus*, ruger i samme Rede i 4 Aar.

Et Ringduepar ruger paa Onsgaardsvej i Hellerup paa 4de Aar i samme Rede; iaar begyndte de Rugningen d. 14. 3. 1940.

M. BRO.

Mursejlere, *Apus apus*, iagttaget sent paa Aaret i 1940.

Endnu i sidste Halvdel af September 1940 saa jeg Mursejlere jage hverandre, udstødende deres Parringskrig. I første Halvdel af Oktober hørte jeg dem en enkelt Gang. 2. November 1940 1 Stk. over Enghaveparken. 4. November 1940 2 Stkr. ved Fords Fabrik i Sydhavnen.

I. GERNAA.

En Mursejler iagttoges i Charlottenlund saa sent som den 6. 11. 1940.

M. HØJGAARD.

Stor Flagspætte, *Dryobates major*, ødelægger Telefonpæle.

Da Spætters Angreb paa Telefonpæle tidligere har været Genstand for Omtale, f. Eks. i Det kgl. Videnskabernes Selskab, Biologiske Meddelelser XIII, 12, kan jeg i Tilslutning hertil meddele følgende:

I denne Sommer (Juli 1940) undersøgte jeg to langs Hovedvejen gennem Svinkløv Plantage staaende Telefonpæle, der begge var stærkt behandlet af Stor Flagspætte.

I den ene fandtes fire udhuggede Huller, hvoraf i hvert Fald de to sikkert har været anvendt til Redeformaal. Disse to Huller sidder paa modsat Side af Pælen, det nederste omtrent mod Nordøst, det øverste mod Sydvest. Det nederste Redehul er anbragt ca. 2 m over Jorden, er ca. 25 cm dybt og ca. 10 cm i Tværmaal, og med et Indgangshul i Overkant, der nærmest er kvadratisk og med ca. 5 cm Side, dog er Overkanten buet. Godstykkelsen ved Indgangshullet er ca. 3 cm. Denne Rede var i Aar beboet af Sortmejse. Den anden Rede sidder ca. 2,4 m over Jorden. Indgangshullet er her ovalt, med en lodret Storakse paa ca. 7 cm og en Lilleakse paa ca. 5,5 cm. Redens Tværmaal er ca. 8 cm og Dybde mindst 15 cm, og uden Tvivl mere, da Reden lod til at være stærkt fyldt i Bunden af smaa Træsplinter, Grenstykker o. lign., hvilket besværliggjorde en nøjagtig Maaling. Omtrent 1,5 m under Pælens Top, og ca. 4,5 m over Jorden var endnu to store Indgangshuller, men begge sad for højt til at faa undersøgt, hvor meget der var gjort ud af det indvendige. Endnu to Steder paa denne Pæl har Spætten paabegyndt Hugning af Redehuller, men ikke fuldført disse. Pælens Diameter var 18 cm. Den anden Pæl, der stod ca. $\frac{1}{2}$ km nordligere, er forsynet med en stor Mængde paabegyndte, mere eller mindre dybt udhuggede Spættehuller, uden at der dog vistnok kan være tale om egentlige Redehuller. Særlig er fire Huller meget store og dybe, og som de sidder, parvis tæt over hinanden, har de bidraget til at svække Pælen i betragtelig Grad. En stor Del af Hullerne bærer dog umiskendelig Præg af at være udført for at tjene til Kogleværksteder; derpaa tyder

deres ret dybe, men smalle og aflange Form, og dette demonstreredes yderligere tydeligt ved, at der i et af dem endnu sad en Grankogle fastkilet. Ingen af de i disse to Pæle huggede Huller er udført i Aar; maaske er de endog to-tre Aar gamle.

A. CHR. RAFN.

Nøddekrige, *Nucifraga caryocatactes*, set ved Fure Sø.

En Nøddekrige saas d. 26. 11. 1939 ved Fure Sø i Holte.

SINDING og WILLADSEN.

**Halsbaandallike, *Coloeus monedula collaris*,
med renhvidt Halsbaand.**

Den 15. Oktober 1940 saa jeg paa Eremitagesletten ved Klampenborg i en talstærk Flok Alliker, *Corvus monedula*, én, der havde hvide Halssider; jeg forfulgte Flokken og fik udmærket Lejlighed til at studere den paagældende Allike paa fint Hold, medens den opholdt sig paa Jorden. Det viste sig, at Halsbaandet bestod af to skarpt adskilte, renhvide Halvringe.

C. A. BLUME.

Ravn, *Corvus corax*, set i Jægersborg Dyrehave.

Min 17aarige Søn saa d. 27. 10. 1940 en Ravn i Dyrehaven ved Rundforbi, Nord for Skodsborg; den var ikke særlig sky, idet den fløj over Hovedet paa ham i faa Meters Højde.

K. ECKARDT.

Ravn, *Corvus corax*, set ved Frederiksdal.

D. 31. December 1939 iagttoges en Ravn ved Frederiksdal, flyvende mod S.V. i Selskab med 5 Krager (*Corvus corone cornix*). Kragerne lod ikke til at være særlig glade ved Følgeskabet, da de uafliedelig skreg og fløj meget uroligt.

JØRGEN WILLADSEN.

**4 Gærdesmutter, *Troglodytes troglodytes*, overnatter
i samme Rede.**

Paa Fyn findes et gammelt Pæretræ, hvor en Gren er raadnet bort i Brysthøjde; et Stykke Bark, hvori er boret et Hul, danner Redeplads, hvor der skiftevis har ruget Musvit og Skovspurv.

Om Aftenen den 5. Februar 1940 blev alle Redekasser efterset, og det viste sig da, at medens der i de fritsiddende Mejse-

kasser sad Blaamejser, Musvitter og Skovspurve, havde 4 Gærdesmutter søgt Ly og Varme imellem Fjerene i Skovspurvereden i Pæretræet.

Den paagældende Nat frøs det 7°, og der blæste en gennemtrængende skarp Vind.

E. FRIS.

Gærdesmutter, *Troglodytes troglodytes*, i Svalereder.

Første Gang, jeg traf en Gærdesmutterede bygget oven i en Svalerede, var i Juni 1933 i Tønder. Siden har jeg hvert Aar fundet Gærdesmuttereder i Svalereder rundt omkring i Jylland, og jeg synes, det er, som om det bliver mere og mere almindeligt.

Saaledes fandt jeg i Sommeren 1939 paa „Elkjærholm“ i Koldingegnen ikke mindre end 4 beboede Gærdesmuttereder i gamle Svaleder. Deraf var de to i Kostalden, en i Hestestalden og en i Roekammeret, hvortil en aaben Lem gav Adgang. Jeg fandt det mærkeligt, at Gærdesmutterne ikke benyttede den store Park, der omgav Gaarden, hvor der var talrige gode Redepladser.

Man fik det Indtryk, at det var højeste Mode at bruge Svaleder, hvorfor hvert Par ved Gaarden havde sikret sig en saadan. Og pudsigt var det at se den lille „Thomas i Gærde“ fare af Sted i Kostalden, op og ned, rundt omkring over det hele, men sjældent ud i det fri. Det var tydeligt, at den følte sig hjemme og var nær knyttet til Mennesker og Dyrs Gøren og Væren derinde.

Et andet interessant Tilfælde bør her omtales. Ved „Skovkilde“ Fiskeri (nær Lunderskov) fandt jeg en Svalerede, hvori var bygget en Gærdesmutterede, og denne var taget i Brug af et Graaspurvepar, der havde udvidet Indgangshullet og fyldt Reden med Hønsfjer, saa de strittede langt udenfor.

LEO NOVRUP fot.

Gærdesmutterede i gammel Forstuesvalerede. Skovkilde 22. 5. 1939.

Ejeren fortalte, at Svalereden var bygget og beboet i 1937; Aaret efter havde Gærdesmutton bygget Rede oven i og udruget Kuld. Og saa havde endelig Graaspurveparret Aaret efter, altsaa i 1939, ombygget Gærdesmuttereden og beboet den.

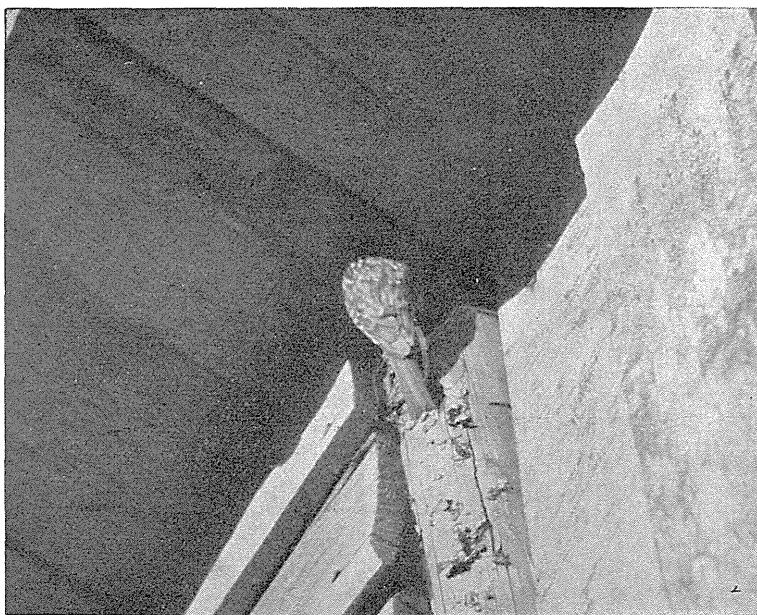
I et andet Udhus ved „Skovkilde“ boede ligeledes i en gammel Svalerede en Gærdesmutte baade i 1938 og 39. Og det interessante ved dette Par var, at den ene Fugl var hvid, altsaa en Albino. Et Kuld kvikke Unger beviste, at Parret alligevel var yngledygtigt.

De omtalte Svalereder har alle været af Forstuesvalen (*Hirunda rustica*).

LEO NOVRUP.

Usædvanlig Redeplads for Træløber, *Certhia familiaris*.

Det er almindelig kendt, at Træløberen til Redested helst vælger et Træ med fraløsnet Bark, hvorunder Reden saa anbringes. Den kan dog ogsaa findes i Trærevner og mellem sammenvoksede Træer samt tillige i ophængte Træløberkasser.

LEO NOVRUP fot.

Fig. 1. Træløber ved sin Rede. Grejsdalen, Juni 1939.

Det var derfor noget af en Overraskelse, da jeg d. 4. Juni 1939 ved Grejsdal Mølle fandt en Træløberrede under Taget paa et Træskur. Et lille Hul under en Fjæl førte ind til Reden, der forraadtes af et Par udhængende Straa. Der var Unger i Reden, og Træløberen havde travlt med at fodre disse. Den var saa optaget deraf, at den ikke lod sig forstyrre, selv da jeg stod kun 1 m fra Reden og tog hosstaaende Fotografi.

Mig bekendt foreligger der ikke i vor ornithologiske Litteratur noget om saadanne Redesteder, hvorfor jeg antager, det har Interesse.

I Ferup Skov ved Kolding fandt jeg d. 17. Juni 1938 en Træløberrede under fraløsnet Bark paa et Elletræ. I Reden var der 5 Æg. Denne var fornedet opbygget af Smaakviste (bøjelige Egekoste), derover laa et Lag trøsket Træ og enkelte Straa, selve Redeskaalen bestod af et Lag „brune Bøgeavner“ iblandet enkelte Fjer og Dun. — Opbygningsmaterialet var altsaa tydeligt tredelt, hvilket ogsaa fremgaar af det tagne Nærbillede af Reden, saml. Fig. 3.

LEO NOVRUP.

LEO NOVRUP fot.

Fig. 2. Træløberrede under Bark
i El. Ferup Skov, Juli 1938.

Fig. 3. Samme Rede,
Barken fjernet.

Vandstær, *Cinclus cinclus*, ved Furesø.

Paa en Tur langs Furesøens vestlige Bred fra Frederiksdal mod Fiskebæk den 10. December 1939 havde vi Lejlighed til at iagttage en Vandstær. Fuglen sad paa en lille Baadebro i Bugten ved Kolle-Kolle; den var meget lidt sky og lod sig

iagttage paa ganske nært Hold. Engang imellem fløj Fuglen et Stykke ned langs Bredden; den fløj lavt over Vandet udstødende nogle korte, skarpe Skrig, hvorpaa den atter vendte tilbage til Broen. Senere saas Fuglen svømmende i det lave Vand ved Bredden. J. DALBORG JOHANSEN. HOLGER POULSEN.

Vandstær, *Cinclus cinclus*, ved Furesøen.

Paa en Ekskursion d. 17. December 1939 saas der paa Strækningen fra Frederiksdal langs Furesøens vestlige Bred til Fiskebæk 4 Vandstære.

C. A. BLUME.

Vandstær, *Cinclus cinclus*, ved Saxkøbing.

Den 31. Oktober 1940 fik jeg forærende et smukt Eksempplar af Vandstær. Fuglen var fundet paa Havnepladsen ved Saxkøbing, antagelig dræbt af Ledningsnettet. Fuglen var en ♂ og findes opstillet i min Samling.

H. W. HANSEN.

En Iagttagelse ved en Gærdesangerrede (*Sylvia c. curruca*).

Om Aftenen d. 11. Juni 1940 ringmærkede jeg 5 Gærdesangerunger i Forstbotanisk Have i Charlottenlund. Da jeg kom til Reden, var de 5 Unger alene i Reden, og desuden laa der et ubefrugtet Æg. Jeg fjernede de 5 Unger fra Reden for at ringmærke dem nogle Meter fra Redestedet, og da jeg faa Minutter senere vilde lægge Ungerne tilbage, opdagede jeg til min Overraskelse, at en af de gamle Fugle i Mellemtiden havde lagt sig paa Reden og rugede det ubefrugtede Æg, uden tilsyneladende at savne sine 5 Unger. Fuglen laa saa fast, at den først fløj op, da jeg førte min Haand tæt hen til den. Jeg lagde derpaa Ungerne tilbage i Reden, og da jeg 10 Minutter senere saa til den, havde den gamle Fugl igen lagt sig paa Reden, og dækkede nu sine 5 Unger. Den laa nu mindre fast og forlod Reden ved den mindste Forstyrrelse.

Det er ganske ejendommeligt, at Fuglen ikke har savnet sine 5 Unger, men har givet sig til at ruge det ubefrugtede Æg. Desværre saa jeg ikke, at den gamle Fugl kom til Reden, medens Ungerne var fjernede, men jeg antager, at Fuglen ikke er kommet til Reden for at fodre Ungerne, men for at varme dem. Synet af det ubefrugtede Æg har altsaa været tilstræk-

keligt til at faa Fuglen til at lægge sig paa Reden, og den har saaledes faaet Udløsning for sit Instinkt til at varme Redens Indhold, uden nogen Refleksion over om der var Æg eller Unger i Reden.

CHR. KRÜGER.

Høgesanger, *Sylvia nisoria*, ynglende i Vestjylland.

Høgesanger, Han samt en Unge, bemærkedes 30. Juni 1940 i Haven ved Sæddinge Skole nær Esbjerg. Den har formentlig ynglet i Havens Træer eller Buske, men er ellers ikke før iagttaget her. Der er anlagt et Vandbassin i Haven, og dette synes at øve en stærk Tiltrækning paa mange Fugle, da der ikke er Drikkesteder ellers paa Egnen. Det er nok ogsaa dette, der har trukket Høgesangeren til.

R. P. RANDLØV.

Gransanger, *Phylloscopus collybita*, ynglende ved Frederiksdal.

En Rede af Gransanger fandtes d. 18. 6. 1940 i Frederiksdal Storskov.

V. LARSEN.

Gransangeren, *Phylloscopus collybita*, i Utterslev Mose ved København.

Blandt Aarets mange Fugleiagttagelser, der hidrører fra denne Lokalitet, vil jeg fremhæve Gransangeren, hvoraf jeg 1. Oktober 1940 saa 2 Stkr. ved Fæstningskanalens Udmunding i Mosen. Fuglene lod flere Gange deres lille karakteristiske Sang lyde. Jeg har ikke tidligere bemærket denne Art i Utterslev Mose.

I. GERNAA.

Ynglende Bjergvipstjerter, *Motacilla cinerea*.

Den 24. Maj 1938 iagttog jeg en Bjergvipstjert Hun, der var i Færd med at bygge Rede ved Stemmeværket ved Nyberg Mølle nær Egtved. Den 26. Maj var Reden færdig og fint foret med Hestehaar. Mon ikke dette Fund paa Grænsen af øst- og vestjydsk Landskab er det vestligste i Jylland?

Den 4. Juni 1939 fandt jeg et Kuld lige udføjne Unger af Bjergvipstjert ved Grejsdal Mølle. Ungerne holdt til paa de vandrette Grene, der strakte sig ud over Bækkens Vandspejl; her havde de gamle travlt med at fodre under megen Pippen og Staahej.

LEO NOVRUP.

**Husrødstjert, *Phoenicurus ochrurus gibraltariensis*,
ynglende i Mariager.**

Under sin Fremtrængen mod Nord er Husrødstjerten nu naaet til Mariager, hvor den iaar (1940) ynglede. I Forbindelse med Fundet blev gjort følgende, i alt Fald for mig, interessant biologisk Iagttagelse.

D. 20. 5. 1940 fandtes i en Stærekasse i min Have en Rede med 3 smaa hvide Æg. En ♀ af Husrødstjerten saas flyve til og fra Reden. For ikke at forstyrre Fuglen tilsaas Reden først igen nogle Dage senere, og Ægantallet var da forøget til 5. Et Par Dage senere paabegyndtes Rugningen, men stadigvæk saas kun ♀ (en enkelt Gang mener jeg dog at have set en ♂ af Alm. Rødstjert (*Ph. phoenicurus*) i Nærheden af Redestedet). D. 5. 6. 1940 saas foruden den sædvanlige Husrødstert-♀ ogsaa en ♂ af Rødstjert bringe Føde (smaa grønne Larver) til Ungerne, som paa dette Tidspunkt viste sig at være udruget. I den følgende Tid saas begge Fuglene hver Dag fodre Ungerne. Disse viste tydelige Kendetegn som Husrødstjerte. Undertiden sad begge de gamle Fugle paa en Radiomast i Nærheden, hvorfra ♂ ogsaa af og til hørtes synge. Den eneste Lyd, som Hunnen lod høre under hele Opholdet, var en høj entonet (langtrukken) Piben. Lyden hørtes særlig, naar nogen nærmede sig Redestedet, men hørtes ogsaa enkelte Gange ellers. D. 20. 6. 1940 forlod baade gamle og unge Fugle Reden og saas nu ikke mere i Haven. Ved Eftersyn i den forladte Rede fandtes et (ubefrugtet?) Æg. — Af de foregaaende Iagttagelser turde man saaledes mulig drage den Slutning, at Arterne *Ph. ochr. gibraltariensis* og *Ph. phoenicurus* undertiden parres.

[Ægskallen indsendtes til Zoologisk Museum, hvor den med sin renhvide Farve viste sig at stemme ganske overens med Æg af Husrødstjert; muligt er det, at det blot drejer sig om en assisterende „Hjælpehan“; Parring er jo ikke iagttaget. R. Hg.]

JENS J. NIELSEN.

Blaahals, *Luscinia suecica*, ved Utterslev Mose.

Den 2. September 1940 opdagede VERNER LARSEN Blaahalsen ved Utterslev Mose. For at følge Fuglens Forekomst var V. L. og Undertegnede jævnligt ude ved Mosen; gentagne Gange var andre Ornithologer med. Som Regel saas en eller to Fugle.

Hyppigst og talrigst saas Blaahalsen i Begyndelsen af Maa-
neden; den sidste saas d. 25. Sept.

Den 3. Sept. tidligt om Morgenen var vi ude i Terrainet og fandt én Blaahals; vi saa den særdeles godt, da den satte sig i en nøgen, solbeskinnet Tjørnehæk. Den store Strubeplet var lys, næsten hvid, med et blaaligt Skær i den højre Side. Den 5. Sept. saas det største Antal, nemlig 5. De tre blev set udmærket ogsaa forfra, medens man kun fik Lejlighed til at se de to fra Ryggen og Siden. Den første havde hvid Strubeplet uden noget Blaåt; den anden havde et blaåt Skær i Strubepletens højre Side samt i den nedre Del; den tredje havde et mørkere blaåt Skær, særligt i den underste Del af Strubepletten; under denne var der en uregelmæssig, rødbrun Bræmme, ret bred i den venstre Side. Den 12. Sept. saa vi mærkværdigt nok en gammel Han i næsten fuld Foraarsdragt; kun var den pragtfulde, blaa Strubeplet forneden omgivet af en fin, hvid Bræmme, ligesom der kunde skimtes lidt hvidt paa Hagen. Midt i det Blaa var der en rød Stjerne, hvoraf det fremgik, at vi havde den typiske (nordiske) Race, *Luscinia s. suecica*, for os. En uregelmæssig rød Bræmme grænsede op til Strubepletten paa Brystet.

Fuglene var meget tillidsfulde; man kunde til Tider betragte dem paa indtil $2\frac{1}{2}$ Meters Afstand, uden at de fløj. De var vanskelige at opdage, da de fortrinsvis opholdt sig paa Jorden mellem det høje Ukrudt; ofte lattede Blaahalsene først paa faa Meters Afstand og fløj saa gerne et kort Stykke, for atter at skjule sig paa Jorden. Sjældent blev de siddende paa Toppen af det høje Ukrudt, og kun en enkelt Gang blev Blaahalsen set i en Busk. Som Regel fik man kun Fuglene at se bagfra; de syntes ret mørke og uanselige bagfra, men kunde dog næsten altid kendes paa de to rustrøde Pletter paa Halsen; disse Pletter kom bedst til Syne, naar Fuglene kom flyvende og spredte Halen ud for at sætte sig.

Blaahalsene saas udelukkende paa to Marker, der grænser op til Mosens vestlige Bred, og, naar Fuglene blev forjaget, da ogsaa i Mosens Rørbevoksning. Den ene Mark var bevokset med Brudelys, Brønsel, Strandskræppe, Skeblad, Dunhammer, Melde og ganske unge, selvsaaede Piletræer. Den anden Mark var næsten kun bevokset med høje Melder. Blaahalsene

opholdt sig helst i de Dele af Markerne, der grænser lige op til Mosen.

C. A. BLUME.

Graa Fluesnapper, *Muscicapa striata*, i Bogfinkerede.

Ved V. Nebel Skole i Østjylland forlod en Bogfinke sin lige færdigbyggede Rede, fordi en Dreng kravlede derop. Faa Dage derefter lagde en Fluesnapper Æg i Reden, 22. 6. 1939.

LEO LOVRUP.

Hvidhalset Fluesnapper, *Muscicapa albicollis*, i Kongelunden paa Amager.

Den 16. Maj 1940 saa vi en ♂ af Hvidhalset Fluesnapper i Kongelundens nordvestlige Udkant, hvor den aabenbart har opholdt sig hele Dagen, idet den iagttoges her 2 Gange med 8 Timers Mellemlum, nemlig ved 11-Tiden om Formiddagen og ved 7-Tiden om Aftenen (Sommertid). Fuglen var saa lidt sky, at den lod sig betragte paa ganske nært Hold, og det var derfor let, selv uden Kikkert, at genkende den paa den blændende hvide Halsring. Karakteristisk var ogsaa den hvide Pandeplet, der var bredere og mere iøjnefaldende end hos ♂ af Broget Fluesnapper. Det paagældende Eksemplar, der havde ualmindelig stærke Kontrastfarver af hvidt og sort, virkede forøvrigt ogsaa lidt større og kraftigere end en Broget Fluesnapper. Efter de i Litteraturen angivne Maal for de 2 Arter er der dog i Hovedsagen ingen Forskel undtagen paa Vingelængden, der er størst paa ♂ af Hvidhalset Fluesnapper¹⁾. Det har uden Tvivl drejet sig om en svensk Ynglefugl, antagelig stammende fra den paa Gotland forekommende Bestand. Det maa antages, at Fuglen er trukket bort samme Nat, thi den følgende Dag var 2 andre Ornithologer paa Stedet og søgte forgæves efter den.

1) Hvidhalset Fluesnapper, Vingelængde	78—84½ mm.	H. RENDAHL: Fågelboken, S. 129.
”	”	”
”	80—85 mm.	H. F. WITHERBY: Handbook of British Birds I, S. 312.
”	”	”
”	80—85 mm.	G. NIETHAMMER: Handbuch der deutschen Vogelkunde I, S. 281.
Broget Fluesnapper, Vingelængde	77—82 mm.	RENDAHL ibd., S. 127.
”	”	”
”	76—82 mm.	WITHERBY ibd., S. 309.
”	”	”
”	77—82 mm.	NIETHAMMER ibid., S. 278.

Da denne Art kun er bemærket et meget begrænset Antal Gange i Danmark, har vi anset det for værende af Interesse i Forbindelse med ovennævnte Iagttagelse at give en samlet Oversigt over de i Danmark kendte Forekomster af Hvidhalset Fluesnapper. Paa en enkelt Undtagelse nær viser de en udpræget østlig, ja endog nærmest sydøstlig Forekomst.

Paa Christiansø ved Bornholm er den siden Oprettelsen af en Fugleringmærkningsstation foreløbig konstateret en enkelt Gang, idet en ♂ saas her den 15. Maj 1939 (HOLGER POULSEN).

Paa Møen er den skudt ikke mindre end 5 Gange, i samtlige Tilfælde ved Stege, nemlig 26. April 1831²⁾, 1 ♂ fra Tiden før 1846²⁾, i Januar 1862³⁾, 20. April 1890³⁾ og 20. Maj 1891³⁾.

Paa Lolland blev en „stor Mængde“ iagttaget i en Hasselskov ved Grænge i 1871⁴⁾.

Fra Sjælland kendes med ovennævnte Iagttagelse 3 Forekomster. 2 Gange er den skudt i eller ved København. Det ene Eksempplar stammer fra Tiden før 1776 og er forøvrigt det tidligst kendte Fund af Hvidhalset Fluesnapper i Danmark²⁾. Det andet Eksempplar, der er fra Garnisons Kirkegaard, maa antages at stamme fra Tiden før 1845²⁾.

Fra Fyn kendes ligeledes 3 Forekomster. Den første er vistnok fra Tiden før 1841²⁾. 20. Juli 1907 blev en ♂ skudt ved Skovsbo, Sydvest for Svendborg⁵⁾, og 27. April 1940 saas en ♂ i en Have ved Sdr. Næraa⁶⁾.

Endelig har Hvidhalset Fluesnapper i hvert Fald vist sig en enkelt Gang i Jylland, hvor en ♂ blev skudt i en Have ved Ribe den 17. Maj 1892³⁾.

THORVALD FRØLICH. PREBEN METZ.

Lille Korsnæb, *Loxia curvirostra*, ynglende i Randerseggen.

I Juli Maaned 1935 iagttog jeg daglig to Korsnæbfamilier i den lille Bendixkjær Skov ved Lystrup paa Djurslands Nordkyst. Hver Familie havde 3—4 Unger, der gennem Kikkert var let kendelige i deres graabrune Dragt med mørke Pletter paa Brystet.

2) KJÆRBØLLING: Skandinaviens Fugle 1875—1877, S. 202.

3) COLLIN'S 3. Supplement 1895 til Skandinaviens Fugle, S. 45—46.

4) COLLIN'S 2. Supplement 1888 til Skandinaviens Fugle, S. 47.

5) R. HØRRING: Fuglene ved de danske Fyr i 1933, S. 303.

6) Jagtvennen 1940 Nr. 9, S. 128.

Skovejeren fortalte, at han i Marts og April havde set Korsnæbbene holde til paa et ret afgrænset Omraade i et Parti Bjærgfyr, saa der er næppe Tvivl om, at Ungerne er ruget ud paa Stedet.

Den 2. April 1936 blev der i Hou Skov ved Mariager fundet en Rede. Reden var anbragt i Toppen af en høj Rødgran og indeholdt 3 noget rugede Æg.

Sammen med Skovejeren foretog jeg en nærmere Undersøgelse af Skoven, som dog ikke gav yderligere Resultater, vel sagtens fordi Skoven næsten udelukkende bestaar af Bøg og Rødgran.

En Undersøgelse af de nærliggende Plantager ved Falslev gav d. 23. April bedre Resultat, idet vi saa og hørte flere Korsnæb i en meget tæt, ældre Hvidgranplantning. Desværre var Belysningsforholdene og Udsynet ikke saaledes, at vi kunde afgøre, om der var unge Fugle i Flokken. Jeg har i de senere Aar flere Steder paa Randerseggen set og hørt Korsnæb i Sommeren, saaledes d. 17. Maj 1936 i Hou Skov pr. Mariager. I Juli Maaned 1937 flere Gange i Bendixkjær Skov og Bollegaards Plantage paa Djursland. Bendixkjær Skov Juli-August 1938. Ved Langsøen i Løvenholm Skov d. 2. Juli 1939. Bendixkjær Skov d. 19. Juli 1940.

Det har hver Gang drejet sig om smaa Flokke paa 3—6 Stkr. Nogle Gange har jeg i Flokkene set unge Fugle og enkelte Gange den gamle Han, der altid har været i en meget falmet Dragt.

I Bendixkjær Skov har den kun ynglet i 1935, saa de senere Iagttagelser derfra maa hidrøre fra Strejffugle, der maa stamme fra en af Egnens talrige Smaaplantager.

Der er saaledes noget, der tyder paa, at Lille Korsnæb er fast Ynglefugl paa Randerseggen.

A. STEINBACH.

Dompapper, *Pyrrhula pyrrhula*, iagttaget i Danmark i Yngletiden.

Den 1. August 1940 saa jeg et Par Dompapper (♂ og ♀) i Store Dyrehave ved Skovbrynet mod Lillerød. Fuglene saas to Gange med ca. 1 Times Mellemlum i Toppen af en Gruppe høje Graner.

J. DALBORG JOHANSEN.

20. Juli 1940 hørtes Dompapper i Gribskov.

B. PALM.

Dompappen har i Aar ynglet ved Silkeborg. Ingeniør A. LUND, Randers, sendte mig saaledes d. 4. Juli 1940 en ung Dompap, der var fundet død i Parken ved Silkeborg Bad. Et Par Dage senere meddelte Ing. LUND mig, at han havde set den øvrige Familie, bl. a. den gamle Han.

Ungen, en Han, blev sendt til Naturhistorisk Museum i Aarhus.

A. STEINBACH.

Gulspurvens, *Emberiza citrinella*, Sang paa Lolland og Falster.

I D. O. F. T., 27, 1933, S. 13 og i D. O. F. T., 32, 1938, S. 176 er det omtalt, at for flere Fuglearters Vedkommende er der Variationer i Sangen, idet de enkelte Landsdeles Populationer har en Sang, der afviger fra den, man almindeligvis hører. Dette er paavist hos 2 danske Fuglearter, nemlig Bogfinken og Gulspurven.

I Sommer bemærkede jeg, at Gulspurvene paa Lolland og Falster sang paa samme Maade, som de bornholmske Gulspurve, idet de havde Slutstrofen zi-ty i Modsætning til ty eller ty-sri, som man ellers hører. Da jeg i Sommer var paa en Cykletur paa Lolland og Falster, lagde jeg en Dag Mærke til en Gulspurv, der sang paa samme Maade, som jeg havde hørt paa Bornholm, og det viste sig, at alle Gulspurvene i Nærheden sang paa samme Maade.

Jeg bestemte mig derfor til at være opmærksom paa alle de Gulspurve, jeg hørte paa Resten af Turen.

Det er forholdsvis let at høre, om Gulspurve synger paa en afvigende Maade; dels bestaar Sangen af faa ret ens Toner, og dels hører Gulspurven til paa det aabne Land og er en rigtig Landevejsfugl, som man hører uafbrudt, naar man færdes paa en Landevej om Sommeren. Jeg aflyttede hvert enkelt Individ for at høre, om den hele Tiden sang det samme; det er ikke nok, at man hører den en enkelt Gang, da en Fugl eventuelt kan synge baade zi-ty og ty Strofen. Det viste sig nu, at dette kun skete nogle ganske enkelte Gange; derimod sang alle Gulspurvene paa den Strækning, jeg kørte, zi-ty Strofen. Strækningen var Nykøbing F., Nysted, Nakskov, Maribo, Vordingborg. I Nakskovs Omegn var det derimod anderledes; der sang Gulspurvene ty og ty-sri og her særlig meget

ty-sri, mere end man almindeligvis hører. Ogsaa i den nordligste Del af Falster, hvor jeg var, sang Gulspurvene zi-ty. Det samme hørtes i den sydligste Del af Sjælland i Omegnen af Vordingborg; lidt længere nordpaa hørtes igen ty Strofen. Det vilde være interessant, om der kunde komme Oplysninger om eventuelle Variationer i Fuglesangen i forskellige Egne af Landet.

HOLGER POULSEN.

ANMELDELSER

HALFDAN LANGE; Storkens Alder og Yngleforhold i Danmark. (P. Haase og Søns Forlag, 1940; 103 Sider m. 9 Figurer og mange Diagrammer og Tabeller; Pris Kr. 4,50.)

HALFDAN LANGE har i en lang Aarrække undersøgt Storkens Liv paa Ynglepladsen og har gennem Ringmærkning af et meget stort Antal Storkeunger gjort et fortjenstfuldt Arbejde. Gennem Aflæsning af Ringe paa de ynglende Fugle ved Hjælp af Kikkert har Forf. været i Stand til at følge Storkebestanden i Ribe Amt i mange Aar, og det er først og fremmest Resultaterne af disse Undersøgelser, der fremlægges i denne lille Bog. Blandt de mange interessante Forhold, der er belyst i Bogen, kan nævnes Storkens Byggevaner, dens Levealder (maksimalt 16 Aar, gennemsnitligt for yngledygtige Storke $5\frac{1}{2}$ Aar, for alle Storke kun lidt over 1 Aar), dens yngledygtige Alder (gennemsnitligt 4 Aar), den af Forf. opstillede „Naturlov“, at Storke aldrig yngler i den Rede, i hvilken de er født, o. s. v. Imidlertid maa man være uenig med Forf., naar han fremkommer med den overraskende Paastand, at alle Storke allerede som 1-aarige vender tilbage til Europa, og kun syge Fugle forbliver i Afrika. Oversomring Syd for Ynglepladsen af yngre, ikke-yngledygtige Individuer er et saa kendt Fænomen hos Fuglene, at det sikkert ogsaa hos Storken er en ganske normal Foreteelse. Svingningerne i Storkebestanden har interesseret Forf. meget, og han opstiller som en Forklaring den Teori, at Ikteangreb i Sydafrika skulde bære Hovedskylden for den ofte pludselige Aftagen i Storkeantallet. Som det saa ofte gaar, naar man stirrer sig blind paa en Idé, saa overdriver LANGE i høj Grad denne Faktors Betydning, ja, ser overhovedet ganske bort fra, at der slet intet Bevis foreligger for disse hypotetiske Ikters Tilstedeværelse, endsige for deres Betydning for Storkene. Imidlertid kan Infektion af forskellig Art — det behøver ikke just at være Ikteangreb — meget vel spille en Rolle, og Forf.s Paavisning af, at sent ankommende Storke for 25—60 %'s Vedkommende ikke lægger Æg, tyder stærkt paa, at det er Sygdom, der har hæmmet deres Trækdrift.

Der kan rejses væsentlige Anker mod LANGE's Bog; den er langtfra velskrevet, Dispositionen er ubehjælpssom, og det i og for sig udmærkede Forsøgsmateriale er ganske uoverskueligt ordnet. Vi betragter imidlertid ikke det som det vigtigste, men lægger Hovedvægten paa, at LANGE har